

Adroddiad i'r: Pwyllgor Craffu Perfformiad

Dyddiad y Cyfarfod: 28 Mehefin 2012

Swyddog/Aelod Arwain: Aelod Arwain dros Addysg

Awdur yr Adroddiad: Rheolwr Cyllid Addysg

Teitl: Meithrin Gallu mewn Ysgolion

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Sonnir yn yr adroddiad am y canlyniadau ar ôl gweithredu'r Prosiect Meithrin Gallu mewn Ysgolion.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am yr effaith a gafodd y prosiect ar ysgolion ac am y datblygiadau a gynlluniwyd at y dyfodol i feithrin a datblygu'r adnodd hwn ymhellach.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr Aelodau'n adolygu'r canlyniadau hyd yma ac yn asesu gallu ysgolion i wella safonau drwy ddefnyddio'r adnodd hwn.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Datblygwyd model y Prosiect Meithrin Gallu mewn Ysgolion yn 2011 yn fodd o gynyddu gallu ysgolion i reoli'r pwysau o ran dirprwyo cynyddol ac i ryddhau amser Penaethiaid i ymdrin â swyddogaethau busnes a chyllid. Ei nod hefyd oedd gwella gallu'r ysgol i reoli'r swyddogaethau hyn yn gadarnach ac i ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael i ysgolion yn fwy effeithiol.

4.2 Roedd y model gwreiddiol yn edrych ar bosibilrwydd lleoli'r Rheolwyr Busnes Uwchradd presennol ar draws yr holl ysgolion yn y clwstwr ac yna recriwtio Rheolwr Cyllid i'w gyflogi gan yr Ysgolion Uwchradd a hefyd i roi cymorth ar draws y clwstwr.

4.3 Cydnabuwyd nad oedd un dull a oedd yn addas i bawb ar draws pob clwstwr ac felly addaswyd y model lle'r oedd yn briodol i fodloni'r gwahanol anghenion.

4.4 Yn y diagram isod, amlinellir y model terfynol a fabwysiadwyd ar draws pob Clwstwr:

Llangollen	Rhuthun	Dinbych	Ysgolion Ffydd Dinbych	Cymraeg
1 x Rheolwr Busnes 1 x Rheolwr Cyllid	1 x Rheolwr Busnes 1 x Rheolwr Cyllid	1 x Rheolwr Busnes 1 x Rheolwr Cyllid	1 x Rheolwr Busnes 1 x Rheolwr Cyllid	1 x Rheolwr Busnes 1 x Rheolwr Cyllid
Dinas Brân Bryn Collen Gwernant Llandrillo Maes Hyfryd Carrog Caer Drewyn Glyndyfrdwy	Brynhyfryd Betws GG Borthyn Bro Cinmeirch Bro Elwern Bro Famau Bryn Clwyd Clocaenog Cyffylliog Dyffryn Iâl Gellifor Llanbedr Llanfair Pen Barras Pentrecelyn Rhewl Rhos Street	Ysgol Uwchradd Dinbych Bodfari Cefn Meiriadog Esgob Morgan Faenol Frongoch Gwaenynog Heulfre Llanelwy Trefnant Y Parc	Santes Ffraid (Uwch) Santes Ffraid (Cyn)	Glan Clwyd Dewi Sant Henllan Tremeirchion Twm o'r Nant Pant Pastynog Y Llys

Y Rhyl	Ysgolion Ffydd y Rhyl	Prestatyn Uwchradd	Prestatyn Cynradd	Arbennig
1 x Rheolwr Safle 1 x Rheolwr Cyllid	1 x Rheolwr Busnes a Chyllid	1 x Rheolwr Busnes a Chyllid	1 x Rheolwr Busnes a Chyllid	1 x Rheolwr Busnes a Chyllid
Ysgol Uwchradd y Rhyl Bryn Hedydd Christchurch Emmanuel Llywelyn Y Castell	Y Bendigaid Edward Jones Mair	Ysgol Uwchradd Prestatyn	Bodnant Clawdd Offa Hiraddug Melyd Penmorfa	Tir Morfa Plas Brondyffryn

4.5 Cymeradwyodd y Fforwm Cyllideb Ysgolion ddiwygiad yn y fformiwlâ cyllid i ysgolion a arweiniodd at roi dyraniadau i'r ysgolion i gyllido'r prosiect fel a ganlyn:

Sector	Nifer y disgyblion	Diwrnodau'r wythnos - Busnes	Diwrnodau'r wythnos - Cyllid	Cyfanswm £ Cyllideb
Cynradd	< 105	0.25	0.25	4,104
Cynradd	>105	0.50	0.50	8,208
Uwchradd	<500	1.25	1.25	20,521
Uwchradd	>500	2.50	2.50	41,042
Arbennig	-	1.25	1.25	20,521

4.6 Roedd y cyllid a ddyrannwyd fel yn y tabl yn ddigon i dalu am y nifer diwrnodau cywerth a argymhellwyd ar gyfer pob swydd. Dewisodd yr ysgolion y ffordd yr oeddent am ddefnyddio'r cyllid yn eu clwstwr er mwyn ariannu dwy elfen y prosiect. Y model a ddisgrifiwyd yn 4.5

uchod oedd y model terfynol a ariannwyd ac a aeth yn fyw ym mis Ebrill 2012.

- 4.7 Mae rhoi'r Rheolwyr Cyllid ar waith wedi gwella sefyllfa ariannol ysgolion yn sylweddol, gyda ffigurau 2012-13 yn awgrymu y bydd nifer yr ysgolion mewn anhawster ariannol wedi gostwng o 8 i 2. Mae hefyd wedi cynyddu ein gallu i ymdrin yn fwy rhagweithiol â materion mewn ysgolion drwy sicrhau bod ymyrraeth a hyfforddiant cynnar yn cael eu darparu ar gyfer materion allweddol.
- 4.8 Cydnabuwyd y model hwn fel arfer gorau gan Estyn a hefyd ar draws Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru. Mae wedi'i ganmol hefyd yn helaeth ledled Sir Ddinbych gan fod pob gwasanaeth wedi gweld gwelliant sylweddol yn y gallu i ymdrin yn fwy rhagweithiol â'n holl ysgolion.
- 4.9 Mae'r prosiect wedi datblygu'n sylweddol o'i gynnig gwreiddiol, gyda GAIA Technologies bellach wedi mabwysiadu'r model ar gyfer cymorth TGCh ein hysgolion, ac mae'r adran AD yn gweithio gydag ysgolion i ddatblygu model tebyg ar gyfer cymorth AD.
- 4.10 Cynhelir cyfarfod rhwydwaith misol gyda'r holl Reolwyr Busnes a Chyllid i drafod a datblygu meysydd penodol ar draws ysgolion gan gynnwys gyda'r flaenraglen waith sy'n canolbwyntio ar feysydd allweddol fel rheoli ariannol, Caffael, Hyfforddi a Datblygu, Iechyd a Diogelwch, Comisiynu, ac AD. Bydd y grŵp hwn yn allweddol yn trawsnewid y ffordd y bydd gwasanaethau cefnogi mewn ysgolion yn gweithio yn y dyfodol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Bydd yn rhyddhau amser Penaethiaid mewn ysgolion ac yn sicrhau bod adnoddau'n parhau i gael eu defnyddio'n effeithiol gan gefnogi felly'r broses o godi a chynnal lefelau cyrhaeddiad a chyflawniad sy'n cyfrannu at flaenoriaeth Moderneiddio Addysg.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Cyfanswm cost y model yw £630k. Mae hyn yn gywerth â £410k sydd eisoes yn cael ei wario mewn perthynas â'r Rheolwyr Busnes Ysgol Uwchradd presennol, £90k o ddarvoud y gwasanaeth Rheoli Ysgolion yn Lleol canolog ac roedd y £220k arall yn arian newydd a drosglwyddwyd i'r gyllideb ysgolion gyfan o'r gyllideb ysgolion heb ei dirprwyo.
- 6.2 Daeth y Gwasanaeth Rheoli Ysgolion yn Lleol Canolog i ben ar 31 Mawrth 2012 gan arwain at gollu dwy swydd yn y Tîm Cyllido Addysg. Llwyddwyd i drosglwyddo un o'r gweithwyr i Swydd Rheolwr Cyllid Ysgolion a gofynnodd y gweithiwr arall am ymddeoliad cynnar.

Dirprwywyd cyfanswm y cyllid am y gwasanaeth canolog hwn yn llawn i'r ysgolion i'w gyfrannu tuag at gyllido'r model newydd.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

- 7.1 Cafodd y Fforwm Cyllideb Ysgol, Cadeirydd y Fforwm Llywodraethwyr a'r Cydbwyllgor Ymgynghorol eu cynnwys yn yr ymgynghoriad cychwynol am y prosiect hwn.

8. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 8.1 Os na fydd ysgolion yn adnabod arbedion yn gynnar, mae'r diffyg yn parhau i gronni gan olygu felly fod y broses o wella yn un galetach a hirach. Mae'n hanfodol bod ysgolion yn mynd ati i nodi meysydd risg yn gynnar er mwyn adnabod arbedion cyn gynted â phosibl. Nod y prosiect Meithrin Gallu mewn Ysgolion yw adeiladu'r cymorth a fydd yn lliniaru'r risg hwn.
- 8.2 Mae'r model hwn yn mynnu mwy o bwyslais ar hyfforddi a datblygu Rheolwyr Busnes a Chyllid a thra bydd ysgolion yn eu cyflogi hwy, bydd llinell atebolrwydd uniongyrchol o hyd yn ôl i'r Awdurdod Lleol i sicrhau bod cyfrifoldebau statudol yn cael eu bodloni. Mae'r Rhwydwaith Busnes a Chyllid misol yn rhoi cymorth rheolaidd i'r swyddogion am bob agwedd ar y rôl i sicrhau bod y risg hwn yn cael ei lleihau.

9. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 9.1 Mae Cynllun Sir Ddinbych ar gyfer Cyllido Ysgolion a'r Rheoliadau Cyllido Ysgolion yn llywodraethu'r trefniadau rheoli ariannol mewn ysgolion ac maent yn rhoi'r pŵer i ALLau ymyrryd pan fydd angen.

Swyddogion Cyswllt:

Pennaeth Gofal Cwsmeriaid a Chymorth Addysg
01824 712620

Rheolwr Cyllid Addysg
01824 712633